10/11/2019

Κυριακή Η’ Λουκά: Η παραβολή του καλού Σαμαρείτη

/ Ορθόδοξες Προβολές

Πρωτότυπο Κείμενο

«Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, νομικός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ, πειράζων αυτόν και λέγων· Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν· εἶπε δὲ αὐτῷ· Ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει καὶ ζήσῃ. ὁ δὲ θέλων δικαιοῦν ἑαυτὸν εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Καὶ τίς ἐστί μου πλησίον; ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰς Ἰεριχὼ, καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν· οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. ὁμοίως δὲ καὶ Λευῖτης γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθε. Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων ἦλθε κατ’ αὐτὸν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἐσπλαγχνίσθη, καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ· καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθὼν, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκε τῷ

πανδοχεῖ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ, τι ἂν προσδαπανήσῃς, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς; ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πορεύου καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.

Νεοελληνική Απόδοση

Εκείνο τον καιρό, κάποιος νομοδιδάσκαλος παρουσιάστηκε στον Ιησού, και για να τον φέρει σε δύσκολη θέση του είπε: «Διδάσκαλε, τι πρέπει να κάνω για να κερδίσω την αιώνια ζωή; » Ο Ιησούς τον ρώτησε: «Ο νόμος τι γράφει; » Εκείνος απάντησε: «Να αγαπάς τον Κύριο το Θεό σου μ' όλη την καρδιά σου και μ' όλη την ψυχή σου, μ' όλη τη δύναμή σου και μ' όλο το νου σου· και τον πλησίον σου όπως τον εαυτό σου». «Πολύ σωστά απάντησες», του είπε ο Ιησούς· «αυτό κάνε και θα ζήσεις». Εκείνος όμως, θέλοντας να δικαιολογήσει τον εαυτό του, είπε στον Ιησού: «Και ποιος είναι ο πλησίον μου; » Πήρε τότε αφορμή ο Ιησούς και είπε: «Κάποιος άνθρωπος, κατεβαίνοντας από τα Ιεροσόλυμα για την Ιεριχώ, έπεσε πάνω σε ληστές. Αυτοί τον ξεγύμνωσαν, τον τραυμάτισαν και έφυγαν παρατώντας τον μισοπεθαμένο. Από εκείνο το δρόμο έτυχε να κατεβαίνει και κάποιος ιερέας, ο οποίος τον είδε, αλλά τον προσπέρασε χωρίς να του δώσει σημασία. Το ίδιο και κάποιος λευίτης, που περνούσε από εκείνο το μέρος· παρ' όλο που τον είδε κι αυτός, τον προσπέρασε χωρίς να του δώσει σημασία. Κάποιος όμως Σαμαρείτης που ταξίδευε, ήρθε προς το μέρος του, τον είδε και τον σπλαχνίστηκε. Πήγε κοντά του, άλειψε τις πληγές του με λάδι και κρασί και τις έδεσε καλά. Μάλιστα τον ανέβασε στο δικό του το ζώο, τον οδήγησε στο πανδοχείο και φρόντισε γι' αυτόν. Την άλλη μέρα φεύγοντας έβγαλε κι έδωσε στον πανδοχέα δύο δηνάρια και του είπε: φρόντισέ τον, κι ότι παραπάνω ξοδέψεις, εγώ όταν ξαναπεράσω θα σε πληρώσω. Ποιος λοιπόν απ' αυτούς τους τρεις κατά τη γνώμη σου αποδείχτηκε πλησίον εκείνου που έπεσε στους ληστές; » Ο νομοδιδάσκαλος απάντησε: «Εκείνος που τον σπλαχνίστηκε». Τότε ο Ιησούς του είπε: «Πήγαινε, και να κάνεις κι εσύ το ίδιο».

Σχόλιο

Η ευαγγελική περικοπή που σήμερα ακούσαμε είναι η γνωστή παραβολή του καλού Σαμαρείτου. Αφού ο Κύριος μας ερωτήθηκε από ένα νομικό, δάσκαλο δηλαδή του Μωσαϊκού Νόμου, απαντά στο ερώτημα «τι ποιήσας ζωήν αιώνιον κληρονομήσω; » Τι πρέπει, δηλαδή, να κάνω για να κληρονομήσω την αιώνια ζωή; Ο ιερός Ευαγγελιστής σημειώνει για το νομικό και το εξής: «εκπειράζων αυτόν», ήθελε δηλαδή να παγιδεύσει τον Ιησού, να τον φέρει σε δύσκολη θέση. Δεν τον πίστευε ως Θεό και τη διδασκαλία του τη θεωρούσε αντίθετη με όσα έλεγε ο Νόμος του Μωϋσέως. Προσήλθε λοιπόν στο Χριστό χωρίς αγαθή πρόθεση, θέλοντας απλά

μέσα από τη συζήτηση να φανεί η αντίθεση του Χριστού με το Νόμο πράγμα που θα σήμαινε, πως ούτε Θεός ήταν, ούτε προερχόταν «εκ Θεού».

Ο Χριστός όμως που «γινώσκει τα κρύφια των καρδιών ημών», παρόλο που γνωρίζει ότι ο νομικός δεν αγνοεί την απάντηση στο ερώτημα που ο ίδιος έθεσε, εντούτοις απαντά στο νομικό. Αυτός που ήλθε «σώσαι το απολωλός» δεν τον αποπαίρνει για το ύπουλο ερώτημά του, αλλά απαντά με νέο ερώτημα «εν τω νόμω τι γέγραπται; πώς αναγινώσκεις; ». Στο ερώτημα λοιπόν του Χριστού «τι γράφει ο Νόμος, τι διαβάζεις σ' αυτόν» ο νομικός απαντά: «αγαπήσεις Κύριον τον Θεόν σου εξ όλης της καρδίας σου και εξ όλης της ψυχής σου και εξ όλης της ισχύος σου και εξ όλης της διανοίας σου, και τον πλησίον σου ως εαυτόν». Μέχρι εδώ πολύ ωραία τα είπε ο νομικός. Είναι αλήθεια πως δεν υστερούσε στην εξωτερική γνώση του Νόμου. Γνώριζε το γράμμα και αγνοούσε το πνεύμα. Γι' αυτό ο Χριστός προχωρεί στην ουσία, στο «ποίει», στην έμπρακτη δηλαδή εφαρμογή όλων αυτών που γνωρίζει διανοητικά ο άνθρωπος.

Ο Χριστός όμως επιπρόσθετα αναιρεί τις προϋποθέσεις του νομικού. Διδάσκει πως το κοινό που έχει μ' εμάς κάποιος, για να είναι «πλησίον» μας, δεν είναι ούτε το αξίωμα ούτε η αρετή, ούτε ο τόπος καταγωγής, ούτε οτιδήποτε άλλο, παρά μόνο η κοινή ανθρώπινη φύση. Όσοι μετέχουν σ' αυτή είναι πλησίον μας. Σ' αυτούς οφείλουμε κι εμείς να είμαστε «πλησίον» τους με την αγάπη, τη φροντίδα, την καλή μας διάθεση, και ιδιαιτέρως όταν βρίσκονται σε δύσκολη θέση και έχουν ανάγκη βοηθείας. Η αγάπη και τα φιλάνθρωπα αισθήματα μας για τον πλησίον δεν πρέπει να περιορίζονται σε λόγια μόνο. Είναι ανάγκη να μεταφράζονται σε πράξεις και συγκεκριμένες ενέργειες. Όπως η πίστη έτσι και η αγάπη αν δεν συνοδεύεται από τα ανάλογα έργα, είναι νεκρή και ανώφελη. Αυτή την έμπρακτη αγάπη, την αγάπη των έργων, μας δείχνει ο καλός Σαμαρείτης. Αυτήν αποζητά και ο πλησίον μας. Ο φτωχός θέλει βοήθεια, ο πεινασμένος ψωμί, ο γυμνός ένδυμα, ο φυλακισμένος την επίσκεψη, ο άρρωστος τη συμπαράσταση, ο κατάκοιτος την περιποίηση.

Ο άγιος Ιάκωβος ο αδελφόθεος, θέλοντας να τονίσει το χρέος της έμπρακτης αγάπης λέγει: «Εάν ένας αδελφός ή μια αδελφή δεν έχουν να ντυθούν και να συντηρηθούν και κάποιος από σας τους πει, «Πηγαίνετε στο καλό, ζεσταθείτε και χορταστείτε», και δεν τους δώσετε τα αναγκαία για το σώμα, ποιο το όφελος; »(Ιακ 2, 15-16). Τα λόγια όσο καλά κι αν είναι δεν ωφελούν όταν ο άλλος έχει ανάγκη από την έμπρακτη αγάπη μας. «Τεκνία», μας συμβουλεύει ο Ευαγγελιστής της αγάπης, «μη αγαπώμεν λόγω, μηδέ γλώσση, αλλ' εν έργω και αληθεία» (Α΄ Ιω. 3,18).

Η αγάπη είναι τροφός και μητέρα της αιώνιας ζωής. Αν ζήσουμε την παρούσα ζωή

ως αγάπη και κοινωνία με τον Θεό και τον άνθρωπο, θα ενωθούμε με τον Θεό και αυτή η ένωση θα είναι «Θεία και ανεννόητος (άπειρος) ηδονή», ενώ για όσους αρνηθούν την αγάπη θα είναι «ανεκλάλητος οδύνη» (άγιος Μάξιμος). Αυτή δε η ζωή ως αγάπη είναι καρπός της νεκρώσεως των παθών μας.

Ο καλός Σαμαρείτης δεν είναι άλλος από τον Κύριο μας Ιησού. Ήρθε στον κόσμο, έγινε άνθρωπος, δίδαξε και θαυματούργησε, σταυρώθηκε και αναστήθηκε και τέλος ίδρυσε την εκκλησία του, το μεγάλο τούτο πανδοχείο, από αγάπη και μόνο για εμάς. Για όλους εμάς τους ανθρώπους που ήμασταν πεσμένοι και πληγωμένοι από τους νοητούς ληστές, τους δαίμονες. Εκείνος μας αγάπησε, έσκυψε πάνω μας, έπλυνε τις πληγές και έδεσε τα τραύματα μας. Μας οδήγησε στην Εκκλησία του. Και από κει μας υποδέχεται στην ουράνια Βασιλεία του.